

אגדה

הרחבות וכיווני מחשבה על אגדות התלמוד, סביב הדף היומי >> ה-יא אדר א >> גיטין סג-סט

ביאור רש"י (בעזרת מקור מקביל באבות דרבי נתן)

חכם וסופר - כדאמרינן במסכת סוטה: אמרתי לו לבלר אני. חכם לכשירצה - כשהיה רוצה להיות מתון ומתיישב בדבריו היה חכם. גל של אגוזים - מפרש באבות דרבי נתן: מה גל של אגוזים אדם נוטל אחת מהן והם נקבצות ונופלות זו על זו כולן, כך רבי טרפון, בא תלמיד ושאלו דבר - היה מביא לו ראייה מקרא מדרש משנה הלכה ואגדה הכל יחד.

חנות מיוזנת - יינה מוכן בה תמיד, שאין החנוני צריך לומר ללוקחין המתינו ואביא לכם, כך נצרך אדם ללמד מפיו מזומן לו ותלמודו ערוך בפיו.

אוצר בלום - כך מפורש באבות דרבי נתן: למה היה רבי עקיבא דומה? לעני שנטל קופתו ויצא לשדה, מצא שעורים קצר ונתן בה, מצא חטין נתן בה, וכן פולים וכן עדשים, וכשבא לביתו בירר כל מין ומין לעצמו. כך רבי עקיבא, כשלמד מרביתו שמע דבר מקרא מרביתו ואחריו הלכה ואחריו מדרש ואחריו אגדה, נתן לבו לחזור עליהן ולגורסן עד שהיו סדורין בפיו, ולא אמר אלמוד מקרא לעצמו מדרש לעצמו. אבל כשנעשה חכם גדול עשה כל התורה מטבעות מטבעות...

קופת הרוכלים - מפרש התם (שם): מה רוכל זה שבא לעיר, שואלין ממנו: אפרסמון עמך? אומר הן; פלייטון עמך? אומר הן; קנמון עמך? אומר הן; כך נצרך אדם לשאול דבר במקרא משיבו, וכן בגמרא וכן במדרש וכן באגדה. ואין שבח זה דומה לשל רבי עקיבא, שנתן לבו תחילה ולמד הכל מבלבל ואח"כ סדרן.

קופה של בשמים - דומה לקופת הרוכלין, אלא שהרוכל מתוך שאומנתו לכך מרבה מינין יותר וקושר כל אחד בצרור לבדו להיות מזומן לשואלו. קב ונקי - לא לימד הרבה כשאר חבריו, אלא מה שאומר בבית המדרש נקי הוא שהלכה כמותו לעולם.

טוחן הרבה - שנה הרבה. משכח קימעא - מתלמודו. ומה שמוציא אינו מוציא אלא סובין - מה ששכח מתלמודו לא שכח אלא דברים שלא נראו שהלכה כמותן.

תרומות מתרומות מדותיו של רבי עקיבא - בחרתים ותרמתים מתוך עקרי משניותיו של רבי עקיבא, והיינו ברירה אחר ברירה.

אגדה אחת בשבוע: גיטין סז ב

(אמר שמואל: אמר רבי: הלכה כרבי יוסי, דאמר מילי לא מימסרן לשליח.)

אמר לפניו רבי שמעון ברבי: מאחר שרבי מאיר וחנינא איש אונן חולקין על רבי יוסי, מה ראה רבי לומר הלכה כרבי יוסי? אמר לו: שתוק בני, שתוק, לא ראית את רבי יוסי! אילמלי ראיתו, נמוקו עמו.

דתניא, איסי בן יהודה היה מונה שבחן של חכמים:

רבי מאיר - חכם וסופר,

רבי יהודה - חכם לכשירצה,

רבי טרפון - גל של אגוזין,

רבי ישמעאל - חנות מיוזנת,

רבי עקיבא - אוצר בלום,

רבי יוחנן בן נורי - קופת הרוכלים,

רבי אלעזר בן עזריה - קופה של בשמים,

משנת רבי אליעזר בן יעקב - קב ונקי,

רבי יוסי - נמוקו עמו,

רבי שמעון - טוחן הרבה ומוציא קמעא.

תנא: משכח קמעא, ומה שמוציא אינו מוציא אלא סובין.

וכן אמר רבי שמעון לתלמידיו: בניי, שנו מדותי, שמדותי תרומות מתרומות מידותיו של רבי עקיבא.

שאלות, כיוונים ונקודות למחשבה

האם רק מי שראה את רבי יוסי יכול להבין אותו, או את הפסיקה כמותו? איזו מדרכי הלימוד ושמירתו עדיפה? האם יש בכלל עדיפות? למה חשוב למנות שבחן של חכמים, ומה אנו אמורים ללמוד מזה?